

QUANG MINH
(Hệ thống)

CHẾ ĐỘ BÁO CÁO TÀI CHÍNH VÀ HỆ THỐNG TÀI KHOẢN KẾ TOÁN ĐỐI VỚI CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG NGÂN HÀNG

NHÀ XUẤT BẢN TÀI CHÍNH

QUANG MINH

(Hệ thống)

**CHẾ ĐỘ BÁO CÁO TÀI CHÍNH VÀ
HỆ THỐNG TÀI KHOẢN KẾ TOÁN
ĐỐI VỚI CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG,
NGÂN HÀNG**

NHÀ XUẤT BẢN TÀI CHÍNH

LỜI NÓI ĐẦU

Nhằm hoàn thiện các quy định mới về chế độ tài chính - kế toán ngân hàng cho phù hợp với quy định của pháp luật, thông lệ và chuẩn mực quốc tế, điều kiện của nền kinh tế và thị trường tiền tệ nước ta trong giai đoạn phát triển hiện nay, thời gian qua Chính phủ, các Bộ ngành, Ngân hàng Nhà nước đã ban hành nhiều văn bản pháp quy mới như **QĐ 03/VBHN-NHNN ngày 21-01-2015** Về việc ban hành hệ thống tài khoản kế toán các tổ chức tín dụng, **QĐ 02/VBHN-NHNN ngày 21-01-2015** Ban hành chế độ báo cáo tài chính đối với các tổ chức tín dụng, **TT 170/2014/TT-BTC ngày 14-11-2014** Hướng dẫn kế toán áp dụng cho quỹ tích lũy trả nợ, **TT 42/2014/TT-NHNN ngày 19-12-2014** Quy định về chế độ kế toán đối với công ty quản lý tài sản của các tổ chức tín dụng Việt Nam....

Để giúp cho kế toán trưởng, kế toán các bộ phận của ngân hàng, các tổ chức tín dụng cập nhật những văn bản mới nhất về công tác quản lý tài chính - kế toán, TT Pháp Luật Sài Gòn Hà Nội liên kết với Nhà xuất bản Tài Chính xuất bản cuốn sách: **“CHẾ ĐỘ BÁO CÁO TÀI CHÍNH VÀ HỆ THỐNG TÀI KHOẢN KẾ TOÁN ĐỐI VỚI CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG, NGÂN HÀNG”**.

Nội dung cuốn sách bao gồm những phần chính sau:

Phần thứ nhất. Hệ thống tài khoản kế toán các tổ chức tín dụng

Phần thứ hai. Chế độ báo cáo tài chính đối với các tổ chức tín dụng

Phần thứ ba. Xác định, trích lập, quản lý và sử dụng khoản dự phòng rủi ro của tổ chức tín dụng, ngân hàng

Phần thứ tư. Quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực tiền tệ và ngân hàng

Phần thứ năm. Chế độ kế toán đối với công ty quản lý tài sản của các tổ chức tín dụng Việt Nam

Hì vọng cuốn sách sẽ là tài liệu hữu ích dành cho bạn đọc.

TT PHÁP LUẬT SÀI GÒN HÀ NỘI

Phần thứ nhất.

HỆ THỐNG TÀI KHOẢN KẾ TOÁN CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG

1. QUYẾT ĐỊNH SỐ 03/VBHN-NHNN NGÀY 21-01-2015 CỦA NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM

Về việc ban hành hệ thống tài khoản kế toán các tổ chức tín dụng

Quyết định số 479/2004/QĐ-NHNN ngày 29 tháng 4 năm 2004 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước Việt Nam về việc ban hành Hệ thống tài khoản kế toán các Tổ chức tín dụng, có hiệu lực kể từ ngày 01 tháng 10 năm 2004, được sửa đổi, bổ sung bởi:

1. Quyết định số 1146/2004/QĐ-NHNN ngày 10 tháng 9 năm 2004 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước Việt Nam về việc sửa đổi Điều 2 Quyết định số 479/2004/QĐ-NHNN ngày 29/4/2004 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước ban hành Hệ thống tài khoản kế toán các Tổ chức tín dụng, có hiệu lực kể từ ngày 04 tháng 10 năm 2004;

2. Thông tư số 10/2014/TT-NHNN ngày 20 tháng 3 năm 2014 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước Việt Nam sửa đổi, bổ sung một số tài khoản trong Hệ thống tài khoản kế toán các Tổ chức tín dụng ban hành theo Quyết định số 479/2004/QĐ-NHNN ngày 29/4/2004 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước, có hiệu lực kể từ ngày 01 tháng 6 năm 2014.

3. Thông tư số 49/2014/TT-NHNN ngày 31 tháng 12 năm 2014 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước sửa đổi, bổ sung một số điều khoản của Chế độ báo cáo tài chính đối với các tổ chức tín dụng ban hành kèm theo Quyết định số 16/2007/QĐ-NHNN ngày 18/4/2007 và Hệ thống tài khoản kế toán các tổ chức tín dụng ban hành kèm theo Quyết định số 479/2004/QĐ-NHNN ngày 29/4/2004 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước, có hiệu lực kể từ ngày 15 tháng 02 năm 2015.

THỐNG ĐỐC NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC

Căn cứ Luật các Tổ chức tín dụng số 02/1997/QH10 ngày 12/12/1997;

Căn cứ Luật Kế toán số 03/2003/QH11 ngày 17/6/2003;

Căn cứ Nghị định số 86/2002/NĐ-CP ngày 05/11/2002 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Bộ, cơ quan ngang Bộ;

Được sự chấp thuận ban hành Hệ thống tài khoản kế toán của Bộ Tài chính tại công văn số 1138/TC-CĐKT ngày 05/02/2004;

Theo đề nghị của Vụ trưởng Vụ Kế toán - Tài chính^{1, 2, 3},

¹ Quyết định số 1146/2004/QĐ-NHNN về việc sửa đổi Điều 2 Quyết định số 479/2004/QĐ-NHNN 29/4/2004 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước ban hành Hệ thống tài khoản kế toán các Tổ chức tín dụng có căn cứ ban hành như sau:

"Căn cứ Luật các Tổ chức tín dụng số 02/1997/QH10 ngày 12/12/1997 và Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật các Tổ chức tín dụng số 20/2004/QH11 ngày 15/6/2004;

Căn cứ Luật Kế toán số 03/2003/QH11 ngày 17/6/2003;

QUYẾT ĐỊNH:

Điều 1. Ban hành kèm theo Quyết định này Hệ thống tài khoản kế toán các Tổ chức tín dụng.

Điều 2.⁴ Quyết định này có hiệu lực từ ngày 01/01/2005 và thay thế các Quyết định sau:

- Quyết định số 435/1998/QĐ-NHNN2 ngày 25/12/1998 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước về việc ban hành Hệ thống tài khoản kế toán các Tổ chức tín dụng.

- Quyết định số 522/2000/QĐ-NHNN2 ngày 20/12/2000 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước về việc bổ sung tài khoản và sửa đổi một số quy định về hạch toán ngoại tệ trong Hệ thống tài khoản kế toán các Tổ chức tín dụng.

- Quyết định số 224/2001/QĐ-NHNN ngày 23/3/2001 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước về việc hủy bỏ Bảng cân đối tài chính của Tổ chức tín dụng ban hành theo Quyết định 435/1998/QĐ-NHNN2 ngày 25/12/1998.

- Quyết định số 482/2001/QĐ-NHNN ngày 24/4/2001 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước về sửa đổi, bổ sung một số tài khoản trong Hệ thống tài khoản kế toán các Tổ chức tín dụng.

Căn cứ Nghị định số 86/2002/NĐ-CP ngày 05/11/2002 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Bộ, cơ quan ngang Bộ;

Theo đề nghị của Vụ trưởng Vụ Kế toán - Tài chính,"

² Thông tư số 10/2014/TT-NHNN sửa đổi, bổ sung một số tài khoản trong Hệ thống tài khoản kế toán các Tổ chức tín dụng ban hành theo Quyết định số 479/2004/QĐ-NHNN ngày 29/4/2004 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước có căn cứ ban hành như sau:

"Căn cứ Luật Ngân hàng Nhà nước Việt Nam số 46/2010/QH12 năm 2010;

Căn cứ Luật các Tổ chức tín dụng số 47/2010/QH12 năm 2010;

Căn cứ Luật Kế toán số 03/2003/QH11 năm 2003;

Căn cứ Nghị định 156/2013/NĐ-CP ngày 11/11/2013 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Ngân hàng Nhà nước Việt Nam;

Theo đề nghị của Vụ trưởng Vụ Tài chính- Kế toán;

Thống đốc Ngân hàng Nhà nước Việt Nam ban hành Thông tư sửa đổi, bổ sung một số tài khoản trong Hệ thống tài khoản kế toán các Tổ chức tín dụng ban hành theo Quyết định số 479/2004/QĐ-NHNN ngày 29/4/2004 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước."

³ Thông tư số 49/2014/TT-NHNN sửa đổi, bổ sung một số điều khoản của Chế độ báo cáo tài chính đối với các tổ chức tín dụng ban hành kèm theo Quyết định số 16/2007/QĐ-NHNN ngày 18/4/2007 và Hệ thống tài khoản kế toán các tổ chức tín dụng ban hành kèm theo Quyết định số 479/2004/QĐ-NHNN ngày 29/4/2004 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước có căn cứ ban hành như sau:

"Căn cứ Luật Ngân hàng Nhà nước Việt Nam số 46/2010/QH12 ngày 16 tháng 6 năm 2010;

Căn cứ Luật các tổ chức tín dụng số 47/2010/QH12 ngày 16 tháng 6 năm 2010;

Căn cứ Luật Kế toán số 03/2003/QH11 ngày 17 tháng 6 năm 2003;

Căn cứ Nghị định số 156/2013/NĐ-CP ngày 11 tháng 11 năm 2013 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Ngân hàng Nhà nước Việt Nam;

Theo đề nghị của Vụ trưởng Vụ Tài chính - Kế toán;

Thống đốc Ngân hàng Nhà nước Việt Nam ban hành Thông tư sửa đổi, bổ sung một số điều khoản của Chế độ báo cáo tài chính đối với các tổ chức tín dụng ban hành kèm theo Quyết định số 16/2007/QĐ-NHNN ngày 18/4/2007 và Hệ thống tài khoản kế toán các tổ chức tín dụng ban hành kèm theo Quyết định số 479/2004/QĐ-NHNN ngày 29/4/2004 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước."

⁴ Điều này được sửa đổi theo quy định tại Điều 1 của Quyết định số 1146/2004/QĐ-NHNN về việc sửa đổi Điều 2 Quyết định số 479/2004/QĐ-NHNN ngày 29/4/2004 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước ban hành Hệ thống tài khoản kế toán các Tổ chức tín dụng, có hiệu lực kể từ ngày 04 tháng 10 năm 2004.

- Quyết định số 559/2002/QĐ-NHNN ngày 03/6/2002 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước về việc bổ sung một số tài khoản trong Hệ thống tài khoản kế toán các Tổ chức tín dụng.

- Quyết định số 69/2003/QĐ-NHNN ngày 22/01/2003 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước về việc bổ sung một số tài khoản vào Hệ thống tài khoản kế toán các Tổ chức tín dụng.

Điều 3.^{5, 6, 7} Chánh Văn phòng, Vụ trưởng Vụ Kế toán - Tài chính, Thủ trưởng đơn vị thuộc Ngân hàng Nhà nước Việt Nam, Giám đốc Ngân hàng Nhà nước chi nhánh tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, Chủ tịch Hội đồng quản trị, Tổng giám đốc, Giám đốc các Tổ chức tín dụng chịu trách nhiệm thi hành Quyết định này./.

⁵ Điều 2 và Điều 3 của Quyết định số 1146/2004/QĐ-NHNN về việc sửa đổi Điều 2 Quyết định số 479/2004/QĐ-NHNN ngày 29/4/2004 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước ban hành Hệ thống tài khoản kế toán các Tổ chức tín dụng, có hiệu lực kể từ ngày 04 tháng 10 năm 2004 quy định như sau:

“Điều 2. Quyết định này có hiệu lực thi hành sau 15 ngày, kể từ ngày đăng Công báo.

Điều 3. Chánh Văn phòng, Vụ trưởng Vụ Kế toán - Tài chính, Thủ trưởng đơn vị thuộc Ngân hàng Nhà nước Việt Nam, Giám đốc Ngân hàng Nhà nước chi nhánh tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, Chủ tịch Hội đồng quản trị, Tổng giám đốc, Giám đốc các Tổ chức tín dụng chịu trách nhiệm thi hành Quyết định này./.”

⁶ Điều 4 và Điều 5 của Thông tư số 10/2014/TT-NHNN sửa đổi, bổ sung một số tài khoản trong Hệ thống tài khoản kế toán các Tổ chức tín dụng ban hành theo Quyết định số 479/2004/QĐ-NHNN ngày 29/4/2004 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước, có hiệu lực kể từ ngày 01 tháng 6 năm 2014 quy định như sau:

“Điều 4. Hiệu lực thi hành

1. Thông tư này có hiệu lực thi hành kể từ ngày 01 tháng 6 năm 2014.

2. Các quyết định sau của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước hết hiệu lực kể từ ngày Thông tư này có hiệu lực thi hành:

a) Quyết định số 807/2005/QĐ-NHNN ngày 01/6/2005 về việc sửa đổi, bổ sung một số tài khoản trong Hệ thống tài khoản kế toán các tổ chức tín dụng ban hành kèm theo Quyết định số 479/2004/QĐ-NHNN ngày 29/4/2004 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước;

b) Quyết định số 29/2006/QĐ-NHNN ngày 10/7/2006 về việc sửa đổi, bổ sung, hủy bỏ một số tài khoản trong Hệ thống tài khoản kế toán các tổ chức tín dụng ban hành theo Quyết định số 479/2004/QĐ-NHNN ngày 29/4/2004 và Quyết định số 807/2005/QĐ-NHNN ngày 01/6/2005 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước;

c) Quyết định số 02/2008/QĐ-NHNN ngày 15/01/2008 về việc sửa đổi, bổ sung một số tài khoản trong Hệ thống tài khoản kế toán các Tổ chức tín dụng ban hành theo Quyết định số 479/2004/QĐ-NHNN ngày 29/4/2004, Quyết định số 807/2005/QĐ-NHNN ngày 01/6/2005 và Quyết định số 29/2006/QĐ-NHNN ngày 10/7/2006 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước.

Điều 5. Tổ chức thi hành

Chánh Văn phòng, Vụ trưởng Vụ Tài chính- Kế toán, Thủ trưởng các đơn vị liên quan thuộc Ngân hàng Nhà nước, Giám đốc Ngân hàng Nhà nước chi nhánh tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, Chủ tịch Hội đồng quản trị, Chủ tịch Hội đồng thành viên và Tổng giám đốc (Giám đốc) tổ chức tín dụng, chi nhánh ngân hàng nước ngoài chịu trách nhiệm tổ chức thi hành Thông tư này./.”

⁷ Điều 3 và Điều 4 của Thông tư số 49/2014/TT-NHNN sửa đổi, bổ sung một số điều khoản của Chế độ báo cáo tài chính đối với các tổ chức tín dụng ban hành kèm theo Quyết định số 16/2007/QĐ-NHNN ngày 18/4/2007 và Hệ thống tài khoản kế toán các tổ chức tín dụng ban hành kèm theo Quyết định số 479/2004/QĐ-NHNN ngày 29/4/2004 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước, có hiệu lực kể từ ngày 15 tháng 02 năm 2015 quy định như sau:

“Điều 3. Hiệu lực thi hành

Thông tư này có hiệu lực thi hành kể từ ngày 15/02/2015.

Điều 4. Tổ chức thi hành

Chánh Văn phòng, Vụ trưởng Vụ Tài chính- Kế toán, Thủ trưởng các đơn vị liên quan thuộc Ngân hàng Nhà nước, Giám đốc Ngân hàng Nhà nước chi nhánh tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, Chủ tịch Hội đồng quản trị, Chủ tịch Hội đồng thành viên và Tổng giám đốc (Giám đốc) Tổ chức tín dụng chịu trách nhiệm tổ chức thi hành Thông tư này./.”

HỆ THỐNG TÀI KHOẢN KẾ TOÁN CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG
(Ban hành kèm theo Quyết định số 479/2004/QĐ-NHNN ngày 29/4/2004
của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước)

I. NHỮNG QUY ĐỊNH CHUNG

1.⁸ Hệ thống tài khoản kế toán này áp dụng đối với các tổ chức tín dụng, chi nhánh ngân hàng nước ngoài (sau đây gọi chung là tổ chức tín dụng) được thành lập và hoạt động theo Luật các tổ chức tín dụng.

2. Các Tổ chức tín dụng chỉ được mở và sử dụng các tài khoản quy định trong Hệ thống tài khoản kế toán khi đã có cơ chế nghiệp vụ và theo đúng nội dung được cấp giấy phép hoạt động.

3. Hệ thống tài khoản kế toán các Tổ chức tín dụng gồm các tài khoản trong bảng cân đối kế toán và các tài khoản ngoài bảng cân đối kế toán, được bố trí thành 9 loại:

- Các tài khoản trong bảng cân đối kế toán gồm 8 loại (từ loại 1 đến loại 8).
- Các tài khoản ngoài bảng cân đối kế toán có 1 loại (loại 9).
- Các tài khoản trong bảng cân đối kế toán và các tài khoản ngoài bảng cân đối kế toán (từ đây gọi tắt là tài khoản trong bảng và tài khoản ngoài bảng) được bố trí theo hệ thống số thập phân nhiều cấp, từ tài khoản cấp I đến tài khoản cấp III, ký hiệu từ 2 đến 4 chữ số.

- Tài khoản cấp I ký hiệu bằng 2 chữ số từ 10 đến 99. Mỗi loại tài khoản được bố trí tối đa 10 tài khoản cấp I.

- Tài khoản cấp II ký hiệu bằng 3 chữ số, hai số đầu (từ trái sang phải) là số hiệu tài khoản cấp I, số thứ 3 là số thứ tự tài khoản cấp II trong tài khoản cấp I, ký hiệu từ 1 đến 9.

- Tài khoản cấp III ký hiệu bằng 4 chữ số, ba số đầu (từ trái sang phải) là số hiệu tài khoản cấp II, số thứ 4 là số thứ tự tài khoản cấp III trong tài khoản cấp II, ký hiệu từ 1 đến 9.

Các tài khoản cấp I, II, III là những tài khoản tổng hợp do Thống đốc Ngân hàng Nhà nước quy định, dùng làm cơ sở để hạch toán kế toán tại các Tổ chức tín dụng.

3.1- Về mở và sử dụng tài khoản cấp III:

3.1.1- Đối với Tổ chức tín dụng có khả năng ứng dụng công nghệ tin học để hạch toán, quản lý và theo dõi được các chỉ tiêu tài khoản cấp III, đảm bảo tính chính xác, kịp thời và đầy đủ, trên cơ sở đó, lập được các loại báo cáo theo đúng quy định hiện hành của Ngân hàng Nhà nước, thì không bắt buộc phải mở và sử dụng các tài khoản cấp III quy định trong Hệ thống tài khoản kế toán này mà có thể sử dụng trực tiếp các tài khoản cấp II do Thống đốc Ngân hàng Nhà nước quy định để hạch toán; hoặc mở các tài khoản cấp III, IV, V...theo đặc thù và yêu cầu quản lý của tổ chức mình. Để thực hiện theo quy định này, Tổ chức tín dụng cần phải:

- Có quy trình nghiệp vụ cụ thể và phần mềm nghiệp vụ đáp ứng tiêu chuẩn kỹ thuật theo quy định hiện hành để:

- + Xử lý hạch toán các nghiệp vụ phát sinh theo đúng quy định của chuẩn mực và chế độ kế toán;
- + Tổng hợp, lập và gửi các loại báo cáo do Nhà nước và Ngân hàng Nhà nước quy định.
- Được Ngân hàng Nhà nước có văn bản chấp thuận trước khi triển khai thực hiện.

Vụ Kế toán - Tài chính Ngân hàng Nhà nước là đầu mối chịu trách nhiệm phối hợp với Cục Công nghệ Tin học Ngân hàng, Vụ Chính sách tiền tệ, Thanh tra Ngân hàng và các Vụ, Cục Ngân hàng Nhà nước có liên quan để xem xét, trình Thống đốc Ngân hàng Nhà nước chấp thuận cho Tổ chức tín dụng có đủ điều kiện được mở và sử dụng tài khoản cấp III theo quy định tại điểm 3.1.1 trên đây.

⁸ Điểm này được sửa đổi theo quy định tại điểm a khoản 1 Điều 2 của Thông tư số 10/2014/TT-NHNN sửa đổi, bổ sung một số tài khoản trong Hệ thống tài khoản kế toán các Tổ chức tín dụng ban hành theo Quyết định số 479/2004/QĐ-NHNN ngày 29/4/2004 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước, có hiệu lực kể từ ngày 01 tháng 6 năm 2014.